

RESSAMLAR BİR TÜR YALANCI ŞAHİTTİR*

Onun dileği, buradan kurtulur kurtulmaz bir oyuncak dükkânında çalışmaktı. Bir sürü oyuncağı elleyebilecekti böylece. (s. 45)

Bu, demir parmaklıklar ardındaki bir çocuğun düşüdü... Yoksul çocukların düşleri, oyuncaklara sahip olmaktan geçmiyordu. Yoksulluk, onların düşlerine bile işlemişti...

Çocuk ve gençlik edebiyatı yapıtları; yazınsal açıdan yetkin ve çocuğa/gençe göre olsalar da sorun odaklı konuları işlemekten kaçındıkları için eleştirilirler. Edebiyatımızda özellikle kadın sorunlarına duyarlı yaklaşımıyla bilinen Müge İplikçi'nin cezaevindeki çocukların yaşamlarını anlattığı *Yalancı Şahit*, onun gençlik edebiyatı yapıtlarında da aynı duyarlı yaklaşımı gösterdiğini örnekleyen bir yapıt olarak karşımıza çıkmaktadır.

Adını; kot taşıma fabrikasında çalıştığı için hastalanarak ölen, hiç görmediği amcasından alan Yavuz, 13 yaşındadır. Amcasından sonra babasını da aynı hastalıktan yitirmek üzeredir. Yavuz'un yaşadığı mahallede her ev benzer kaderi yaşamaktadır. O evlerin Yavuz yaşlarındaki "yetişkin çocukları" ise, insan sağlığını hiçe sayan bu ekonomik sömürüye dayalı düzene yönelik isyanlarını; sokak gösterilerinde taş atarak dışavurmak isterler.

Yavuz ise yeteneklidir, yaşlılarının aksine kendini resimle anlatmayı dener, taş atarak değil... Ancak filmlerde; tek suçu oradan geçmek olan kişilerin rastlantısallık veya yanlış anlaşılma sonucu tutuklanması gibi, Yavuz da kot taşıma fabrikasına taş atan eylemciler arasında gördüğü ablasına ulaşmaya çalışırken yakalanır. ***Yavuz'un suçsuz olmasının önemi var mıdır?*** Yoksa Yavuz bu mahallede doğup büyüdüğü, 9 kardeşi olduğu, amcasını ve babasını kot taşıma fabrikasında yitirdiği için zaten doğuştan suçlu mudur? O gün o eyleme katılmasa da yaşamı ne kadar farklı olacaktı; bilinmez...

Taş, hayatlarımızın parçası, belki de en önemli hammaddesiydi. Hayatlarımızı yoğurduğu, bizi biz kaldığı ya da bizi biz olmaktan çıkardığı için vazgeçilmezdi... Taş taş üstüne evlerde yaşıyorduk; şehrimiz bir taş şehriydi, bazalt diyarıydı; ana babalarımız kot taşıyordu; biz taş atıyorduk. Kaderimiz taşa oyulmuştu. Hayat öykülerimiz ve bu öykülerin bize anlattıkları... (s. 44)

Aslında Yavuz, resimle hücre duvarlarına masumiyeti çizerek; İplikçi de edebiyat aracılığı ile gündelik yaşantımızda sıradan bir giyim eşyası olan kot pantolonun başkalarının yaşamlarını nasıl altüst ettiğinin altını çizerek yalancı şahitlik yapıyor.

* Müge İplikçi, (2010), *Yalancı Şahit*, İstanbul: Günışığı Kitaplığı.

Yapıtta karakterlerin ruh durumlarına ve toplumsal sorunlara odaklanılmakla birlikte merak ögesinin yoğun olarak kullanılmadığı, olay örgüsünde boşlukların olduğu ve belirsiz bir sonun yeğlendiği görülmektedir. Ancak yapıtın gençlere duyarlık kazandırmanın yanında yeni sorular sorduracak biçimde yapılandırılmış olması; yapıtın yazınsal değerini ve sürükleyici yönünü güçlendirmektedir. Gençlik ve yetişkinlik arasındaki sınırların çok incelendiği 14-16 yaş aralığındaki gençlere seslenen *Yalancı Şahit*; 2010 yılında “Yılın En İyi Gençlik Romanı Jüri Özel Ödülü”nü ve “Mehmet Fuat Yayıncılık Ödülü”nü almıştır. Yazar; Yavuz’un hücre duvarlarına yaptığı resimlerle anlatmıştır mahkûm çocukların yaşantılarını, oyunlarını, düşlerini, geçmişlerini ve duygularla yoğrulmuş saf gerçeklerini... Okura da Yavuz’un çizdiği bu resimleri yüreklerinde canlandırmak kalmıştır.

Arş. Gör. Yonca KOÇMAR

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi